

Nærings- og fiskeridepartementet
postmottak@nfd.dep.no

Deres ref.
18/1336-1

Vår ref.

Oslo,
29.06.2018

Høringssvar: NOU 2018: 5 Kapital i omstillingens tid – Næringslivets tilgang til kapital

Forskingsrådet ønsker å komme med et høringssvar til Kapitaltilgangsutvalgets rapport "Kapital i omstillingens tid – Næringslivets tilgang til kapital". Utvalget har gjort en grundig analyse av næringslivets tilgang til kapital. Forskningsrådet vil understreke at et velfungerende kapitalmarked er viktig for at den offentlige forskningsinnsatsen kan gi økt verdiskaping i næringslivet.

Regjeringen har satt tre overordnede mål for langtidsplanen for forskning og høyere utdanning; styrket konkurransekraft og innovasjonsevne, løse store samfunnsutfordringer og utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet. Regjeringen har i tillegg fastsatt at økt verdiskaping i næringslivet er et av fem mål for Forskningsrådet. Forskningsrådet skal utløse forskning og utvikling (FoU) som, på kort og/eller lang sikt, skal øke den samlede verdiskapingen i norsk økonomi. FoU-arbeid gir økt verdiskaping gjennom nye eller forbedrede produkter, tjenester og prosesser, eller ved at kunnskap blir utnyttet og videreutviklet i andre sammenhenger. For å nå disse målene er det viktig at næringslivet har god tilgang til kapital gjennom et velfungerende kapitalmarked. Både etablerte bedrifter og oppstartsselskaper trenger tilgang til kapital i sitt arbeid for å styrke konkurransekraft og innovasjonsevne.

Norge har en god og solid utbygd utdannings- og forskningssektor som har vært, og også fremover vil være, viktig for næringsutvikling. Næringslivet er i stor endring på grunn av omstilling og nye forretningsmodeller, ny teknologi og digitalisering samt globaliseringen. Dette gir dynamikk og nye handlingsmønstre, også for nyskaping og for samarbeide mellom bedrifter og med forskningsmiljøene. OECD har i sin nylige analyse av det norske forsknings- og innovasjonssystemet påpekt behov for systemforbedringer og policyutvikling for bedre sammenheng mellom forskningen, samfunnsutfordringene og verdiskapingsmulighetene.

Med nye, tettere samarbeidsmodeller og raskere løp fra forskning til verdiskaping vil bl.a. incentiver og strukturer være av stor betydning. Mange FoU-løp er kapitalintensive og har risiko, og svært mange forskningsbaserte teknologibedrifter er lenge uten inntekter fra salg. For å videreutvikle disse bedriftene, er det behov for bedre kapitaltilgang og risikoavlastning.

Forskningsrådet ser en økende profesjonalisering i og rundt institusjonene med hensyn til kommersialisering fra forskning, men opplever også at insentiver for fagpersoner og grunder og risikoavlastning i lange FoU-krevende løp er reelle utfordring. Utvalgets analyser og anbefalinger er derfor viktige for den videre utforming av insentiver, indikatorer og virkemidler for kommersialisering fra forskning.

Forskningsrådet merker seg at utvalget ser at skatteforhold kan virke som disinsentiv for personer og miljøer som vil kommersialisere forskning og teknologi med lang utviklingstid. Utvalget påpeker også at lærerunntaket for rettighetene til ideer fra universiteter og høyskoler ikke ser ut til å ha gitt mer nyskaping, økt samarbeid eller gitt institusjonene høyere eksterne inntekter. Utvalget fremholder betydningen av statlig tilrettelegging for tidligfaseinvesteringer, samt at tilgangen på egenkapital til lovende tidligfaseselskaper er mangelfull. Forskningsrådet tiltrer utvalgets analyser og støtter anbefalingen om en statlig fond-i-fond-mekanisme for å adressere utfordringene, samt at insentivene for ansatte i forskningsinstitusjonene til å kommersialisere ideer bør styrkes.

Forskningsrådets finner også utvalgets generelle anbefalinger om offentlige virkemidler konstruktive, herunder behovet for å forenkle, sikre sammenhenger og bedre den totale måloppnåelsen gjennom brede ordninger forvaltet av et begrenset antall aktører. Dette er utvikling som Forskningsrådet også har iverksatt, alene eller sammen med andre virkemiddelaktører.

Med vennlig hilsen
Norges forskningsråd

Anne Kjersti Fahlvik
Områdedirektør næringsliv og teknologi

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevet signatur